Centrul Judeţean de Excelenţă la Matematică Constanţa

Prof. Florian-Aurelian Gache
C. N. ”Mircea cel Bătrân” Constanţa

Clasa a VIII-a. Lecţia 3
1. 11. 2014

NUMERE REALE

A. Numere raţionale. Numere iraţionale

1. Fie x, y, z numere reale nenule astfel încât xy, yz, zx sunt numere raţionale.
a) Arătaţi că numărul $x^2 + y^2 + z^2$ este raţional.
b) Dacă, în plus, numărul $x^3 + y^3 + z^3$ este raţional și nenul, arătaţi că numerele x, y, z sunt raţionale. (*Marius Ghergu*)

2. a) Fie x un număr real astfel încât $x^2 + x$ şi $x^3 + 2x$ să fie numere raţionale. Arătaţi că x este număr raţional.
b) Arătaţi că există numere iraţionale x astfel încât $x^2 + x$ şi $x^3 - 2x$ să fie numere raţionale. (*Florica Banu*)

3. Să se afle numerele iraţionale x astfel ca numerele $x^2 + 2x$ şi $x^3 - 6x$ să fie ambele raţionale. (*Virginia şi Vasile Tică*)

4. Fie numerele reale distincte nenule a și b care au proprietăţile: $a^2 + b \in \mathbf{Q}$ şi $b^2 + a \in \mathbf{Q}$.
Arătaţi că: **a)** numerele $a = \frac{1+\sqrt{2}}{2}$ şi $b = \frac{1-\sqrt{2}}{2}$ verifică proprietăţile date;
b) dacă $a + b \in \mathbf{Q} \setminus \{1\}$, atunci a și b sunt numere raţionale;
c) dacă $\frac{a}{b} \in \mathbf{Q}$, atunci a și b sunt numere raţionale. (*Alexandru Blaga*)

5. Fie a și b două numere reale strict pozitive diferite, cu proprietatea că numerele $a - \sqrt{ab}$ şi $b - \sqrt{ab}$ sunt raţionale. Arătaţi că numerele a şi b sunt raţionale. (*Gazeta Matematică*)

6. Fie x, y numere raţionale pozitive pentru care $\sqrt{x} + \sqrt{y} \in \mathbf{Q}$. Să se arate că $\sqrt{x} \in \mathbf{Q}$ şi $\sqrt{y} \in \mathbf{Q}$. (*Viorel Chinan*)

B. Calcul algebric. Ecuaţii

7. Determinaţi perechile de numere întregi (m, n) pentru care $9m^2 + 3n = n^2 + 8$.
(*Florin Nicoară şi Valer Pop*)

8. Fie x, y, z numere reale pozitive astfel încât $xyz \cdot (x + y + z) = 1$.
a) Arătaţi că $\sqrt{\left(x^2 + \frac{1}{y^2}\right)\left(y^2 + \frac{1}{z^2}\right)\left(z^2 + \frac{1}{x^2}\right)} = (x + y)(y + z)(z + x)$;
b) Determinaţi un triplet (x, y, z) cu proprietatea din ipoteză.

9. Să se arate că există o infinitate de numere iraţionale x și y cu proprietatea că $x + y = xy \in \mathbf{N}$. (*Claudiu Ştefan Popa*)

10. Se consideră numerele reale strict pozitive x, y, z cu proprietatea că $xy = \frac{z-x+1}{y} = \frac{z+1}{2}$.
Să se arate că unul dintre numere este media aritmetică a celorlalte două. (*Gheorghe Molea*)

11. a) Arătaţi că numărul $m^2 - m + 1$ aparţine mulţimii $\{n^2 + n + 1 \mid n \in \mathbf{N}\}$, oricare ar fi m număr natural nenul.
b) Fie p un pătrat perfect, $p > 1$. Demonstraţi că există numerele naturale nenule r şi q astfel încât $p^2 + p + 1 = (r^2 + r + 1)(q^2 + q + 1)$. (*Mircea Fianu*)

12. Numerele reale a, b, c, d, e au proprietatea că $|a-b| = 2|b-c| = 3|c-d| = 4|d-e| = 5|e-a|$.
Să se arate că numerele a, b, c, d, e sunt egale. (*Cristian Mangra*)

13. Determinaţi numerele naturale m pentru care $\{\sqrt{m}\} = \{\sqrt{m+2011}\}$.
Notă. $\{x\}$ este partea fracţionară a numărului real x. (*Alexandru Blaga*)

14. Se consideră numerele reale x, y, cu $y \neq \frac{1}{2}$, astfel încât $x^2 - 2x = 4y^2 - 4y$. Dacă notăm $z = \frac{x-1}{2y-1}$, arătaţi că z este număr întreg.

15. Determinaţi perechile de numere naturale nenule (x, y) astfel încât $\frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt{y}} = \frac{1}{2\sqrt{2}}$.
(*Gheorghe Fianu*)

16. Rezolvaţi, în mulţimea numerelor întregi, ecuaţia $2x^2 + 2y^2 - 3x - 3y + 2 = 0$.
(*Constantin Apostol, GM 9/2014*)

17. Un triplet de numere naturale nenule se numește *pitagoric* dacă suma pătratelor a două numere din triplet este egală cu pătratul celui de-al treilea număr. Demonstrați că orice număr natural mai mare decât 2 se încadrează în cel puțin un astfel de triplet.
(*Paul Crestez, Suplimentul cu exerciții, GM 9/2014*)

Temă: 3, 6, 9, 10, 12, 14, 16.

Bibliografie:

1. Artur Bălăucă și colectiv - Olimpiadele Naționale ale României și Republicii Moldova. OBMJ, Ed. Taida, 2010
2. Colecţia Gazeta Matematică, seria B
3. http://www.mategl.com